

УДК 340.1

А. О. Кладченко
аспірант кафедри теорії та історії держави і права
Івано-Франківського університету права
імені Короля Данила Галицького

ІСТОРИЧНА ТА ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ТА ГРОМАДСЬКИХ ІНСТИТУЦІЙ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ТА БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ

Актуальність нашого дослідження у сфері теоретико-правової характеристики державних органів та громадських інституцій полягає в покроковому розумінні змін нормативно-правових актів України, якими визначалася структура державних органів, функції та завдання. Плановий перехід України до незалежності не тільки відкрив новий етап контролю за дотриманням законодавства центральними органами виконавчої влади, але й дав змогу громадським інституціям, які складаються з громадян України та відповідних експертів, приймати активну участь в обговоренні проектів нормативно-правових актів, що так чи інакше будуть впливати, в разі їх прийняття, на державний та суспільний лад України.

Дослідженню питань у сфері теоретико-правової характеристики державних органів та громадських інституцій, їх взаємозв'язку присвячені праці сучасних вчених В. Арев'янова, Ю. Битяка, В. Колпакова, М. Логунової. Разом із тим ґрунтовного наукового аналізу вимагають аспекти історико-правового розвитку державних органів влади та громадських інституцій, які займаються протидією та боротьбою з корупцією.

За часи становлення незалежності України її державні органи дуже часто змінювали свою структуру, повноваження та навіть саму систему, до якої вони входили. Наглядно можна продемонструвати на прикладі таких нормативно-правових актів, частина з яких на сьогодні є чинними, а деякі вже давно втратили чинність.

Так, Законом Української Радянської Соціалістичної Республіки від 03 серпня 1990 року № 150-ХІІ «Про міністерства і державні комітети Української РСР» (втратив чинність) [1] відповідно до Декларації про державний суверенітет України було затверджено такий перелік міністерств і державних комітетів: Міністерство будівництва, Міністерство вищої і середньої спеціальної освіти, Міністерство внутрішніх справ, Міністерство водних ресурсів і водного господарства, Міністерство деревообробної промисловості, Міністерство енергетики і електрифікації, Міністерство закордонних справ, Міністерство зв'язку, Міністерство культури, Міністерство легкої промисловості, Міністерство лісового господарства, Міністерство монтажних і спеціальних будівельних робіт, Міністерство народної освіти, Міністерство охорони

здоров'я, Міністерство праці, Міністерство промисловості будівельних матеріалів, Міністерство соціального забезпечення, Міністерство торгівлі, Міністерство транспорту, Міністерство фінансів, Міністерство хлібопродуктів, Міністерство юстиції, Державний комітет Української РСР з економіки, Державний агропромисловий комітет Української РСР, Державний комітет Української РСР з матеріально-технічного постачання, Державний комітет Української РСР у справах будівництва і архітектури, Державний комітет Української РСР зі статистики, Державний комітет Української РСР з екології і раціонального природокористування, Державний комітет Української РСР із захисту населення від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, Державний комітет Української РСР із вугільної промисловості, Державний комітет Української РСР із житлово-комунального господарства, Державний комітет Української РСР у справах національностей, Державний комітет Української РСР у справах молоді, фізичної культури та спорту, Державний комітет Української РСР з телебачення і радіомовлення, Державний комітет Української РСР із преси, Комітет державної безпеки Української РСР.

Вже 13 травня 1991 року Законом Української Радянської Соціалістичної Республіки № 10306-ХІІ «Про перелік міністерств та інші органи державного управління Української РСР» (статус документа – чинний) [2] було знову затверджено той самий перелік міністерств, які вже офіційно йменувалися як міністерства Української РСР. Ст. 2 цього Закону було встановлено, що державні комітети Української РСР, за винятком Комітету державної безпеки Української РСР, створюються, реорганізуються і ліквіднуються Кабінетом Міністрів Української РСР.

Аналізуючи ці два Закони, вже можна дійти висновку, що на перших етапах становлення незалежності України посадові особи Української Радянської Соціалістичної Республіки намагалися систематизувати своє законодавство. Певні нормативно-правові акти дублювали свої положення, деякі з них втрачали чинність лише через рік їхнього прийняття, змінювалася структура міністерств, ліквідувалися комітети.

Після проголошення незалежності України (Постанова Верховної Ради Української РСР «Про

проголошення незалежності України» від 24 серпня 1991 року № 1427-ХІІ) (статус документа – чинний) [3] численних змін знову зазнала структура центральних органів виконавчої влади.

Так, наведемо приклад вітчизняного законодавства вже незалежної України. Указом Президента України від 25 лютого 1992 року № 98 «Про зміни в системі центральних органів державної виконавчої влади України» [4] деякі держані комітети були переорганізовані на Міністерства, яким вже повністю була підконтрольна одна сфера дії. Наприклад, було утворено Міністерство інвестицій і будівництва на базі Державного комітету України в справах архітектури, будівництва і охорони історичного середовища відповідних структурних підрозділів Міністерства економіки України. Натомість ніяких змін у функціоналі Міністерства юстиції виявлено не було, було тільки зазначено, що офіційно до системи центральних органів державної виконавчої влади України входить міністерство юстиції України.

Із проголошенням незалежності України, утворенням відповідних органів і нібито започаткуванням нового устрою молодого держави не можна було і оминати процесу шахрайства, корупції, хабарництва. Враховуючи, що останнім часом у державі значно зросли хабарництво, корупція, інші тяжкі злочини, посилюється організована злочинність, а також беручи до уваги пропозиції народних депутатів України, Верховна Рада України, своєю постановою затвердила склад Тимчасової депутатської комісії Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю, корупцією і хабарництвом (Постанова Верховної Ради України від 19 грудня 1992 року № 2894-ХІІ «Про утворення Тимчасової депутатської комісії Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю, корупцією і хабарництвом» (статус документа втратив чинність) [5].

Одним із завдань та прав цієї Комісії був контроль і перевірка виконання законів державними, правоохоронними та іншими органами їхньої діяльності з боротьби з організованою злочинністю, корупцією і хабарництвом, у тому числі реагування з боку цих органів на факти вчинення злочинів, обґрунтованості закриття кримінальних справ, а також для сприяння в розгляді найбільш складних питань із цих проблем та перевірка діяльності правоохоронних органів та органів державної влади й управління з виконання законодавства України з боротьби з організованою злочинністю, корупцією і хабарництвом, а також діяльність підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності щодо організації профілактики цих правопорушень. За наявності ознак злочину Комісія мала право поставити питання про негайне порушення кримінальної спра-

ви, ведення якої доручалося слідчим прокуратури, Служби безпеки чи Міністерства внутрішніх справ України (Постанова Президії Верховної Ради України від 05 січня 1993 року № 2911-ХІІ «Про Положення про Тимчасову депутатську комісію Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю, корупцією і хабарництвом») [6].

На той час вже повністю функціонувала прокуратура України, відповідно до статті 1 Закону України «Про прокуратуру» [7] (статус документа – не чинна редакція) здійснювала вищий нагляд за додержанням і правильним застосуванням законів Кабінетом Міністрів України, міністерствами, державними комітетами, відомствами, іншими органами державного і господарського управління та контролю, Урядом Кримської АРСР, місцевими Радами народних депутатів, їх виконавчими і розпорядчими органами, військовими частинами, політичними партіями, громадськими організаціями, масовими рухами, підприємствами, установами і організаціями, незалежно від форм власності, підпорядкованості та приналежності, посадовими особами та громадянами. Ст. 21 цього Закону було вжито термін «протест прокурора». Так, протест на акт, що суперечить закону, приноситься прокурором, його заступником до органу, який його видав, або до вищестоящего органу. У такому ж порядку приноситься протест на незаконні рішення чи дії посадової особи. На наш погляд, це сучасний синонім «накласти вето», тому що ці два терміни мають майже однакові характеристики, а саме «протест на незаконний акт», «вето як абсолютна або часткова заборона прийняття відповідного нормативно-правового акта».

Отже, підсумовуючи вищезазначене, слід все ж таки виділити певні ознаки та власне поняття державного органу.

Деякі автори пишуть, що державний орган – це одна особа або організована група осіб, спеціально призначені для реалізації державної влади в передбачених законом випадках. Інші вказують на те, що держані органи формують структуру державного апарату та саме від рівня їх розвитку, взаємодії, чіткості повноважень залежить рівень розвитку і ефективність державного апарату.

На наш погляд, визначення того, що державний орган – це, зокрема, одна особа, не є доречним. Ми вже проаналізували ряд нормативно-правових актів становлення незалежності, а отже, і заснування певних державних органів. З логічної точки зору та керуючись п. 1 ст. 1 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» [8], де зазначено, що систему центральних органів виконавчої влади складають міністерства України та інші центральні органи виконавчої влади, вже можна дійти висновку, що це не одна особа, яка

забезпечує діяльність та виконання функцій, що покладені на міністерство, а цілий апарат такого міністерства чи органу. Одна особа може очолювати міністерство, може видавати накази та інші акти, рішення. Але ж мова йде про те, що саме за «спиною» очільника будь-якого центрального органу стоїть його команда, та команда і ті заступники та керівники структурних підрозділів, що керують певним напрямом діяльності, завдяки цьому і з'являється структура органу, чисельність, затверджується положення про нього.

Питання стану та подолання корупції для України є дуже чутливим та таким, що поки немає вирішення.

Майже три роки тому, коли жакливі події оточили Україну, стало зрозуміло, що народ України вже не в змозі терпіти корупційні схеми політиків та осіб, уповноважених на виконання функцій держави, не в змозі і терпіти виживати в жакливих умовах бідноти. З того часу, починаючи з 2014 року, разом із залученням міжнародних експертів, після чергових виборів парламенту, на повістку постало питання про утворення нових інституцій, що будуть покликані для протидії корупції в усіх її проявах.

На сучасних теренах України в структурі прокуратури України з'являється Спеціалізована антикорупційна прокуратура України, шляхом внесення відповідних змін до Закону України «Про прокуратуру» [9]. Особливості організації і діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури визначені статтею 81 цього Закону. Утворення Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, визначення її структури і штату здійснюються Генеральним прокурором за погодженням із Директором Національного антикорупційного бюро України, а саме призначення прокурорів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури здійснюється керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури за результатами відкритого конкурсу, який проводить конкурсна комісія в складі керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та визначених ним і Генеральним прокурором осіб. Весь процес конкурсу є відкритим.

До цього часу вже було утворено Національне антикорупційне бюро України, як державний правоохоронний орган, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових (Закон України «Про національне антикорупційне бюро України») [10].

Шляхом внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції», йменуєчи розділ II вказаного Закону як Національне агентство з питань запобігання корупції [11]. Це новостворений центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом. Гарантіями незалежності

вказаного антикорупційного агентства визначені його спеціальний статус; особливий порядок відбору, призначення та припинення повноважень членів Національного агентства; прозорість його діяльності. Доречно буде виокремити одне, на наш погляд, найактуальніше повноваження Національного агентства, тобто здійснення в порядку, визначеному Законом України «Про запобігання корупції», контролю та перевірки декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, зберігання та оприлюднення таких декларацій, проведення моніторингу способу життя осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Але чому саме зараз це повноваження з такою критикою сприймає суспільство? На офіційному веб-сайті Міністерства юстиції України кожен громадянин може ознайомитися з роз'ясненнями, що надає Мін'юст.

За даними наявної інформації, Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) під час підготовки нової редакції Порядку проведення контролю та повної перевірки декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та Порядку здійснення моніторингу життя особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, знову проігнорувало зауваження Міністерства юстиції.

Зокрема, Закон України «Про запобігання корупції» передбачає, що перевірки має проводити виключно НАЗК (як колегіальний орган) або його окремі члени, але за дорученням НАЗК. Натомість відповідно до запропонованих порядків НАЗК наділяє правом починати і закінчувати перевірки всіх своїх уповноважених осіб, хоча такого права законодавством їм не надано. Порядок, як і будь-який інший підзаконний акт, не може розширювати положення закону чи змінювати їх у будь-який спосіб.

Також Міністерство юстиції зазначило, що НАЗК частково врахувало зауваження щодо необхідності визначення чітких строків проведення перевірок. Вони визначили, що таким строком є 180 днів із можливістю продовження перевірки ще на 180 днів. На думку Міністерства юстиції, це неприпустимо широкі строки, враховуючи, що всі державні органи мають надати агентству інформацію протягом 10 днів.

Окрім того, можливість призупиняти процес перевірки на невизначений строк може призвести до того, що перевірка триватиме нескінченно. Такий підхід негативно відображається на правах суб'єктів декларування і порушує принципи захисту прав людини [12].

З огляду на те, що відповідні центральні органи повинні взаємодіяти один з одним, ми все ж таки сподіваємось, що певні акти, що будуть видані

Національним агентством із питань запобігання корупції, а саме Порядок проведення контролю та повної перевірки декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та Порядок здійснення моніторингу життя особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, все ж таки будуть відповідати правилам етики та ніяк не будуть обмежувати права тих осіб, стосовно яких будуть проводитися дії, зазначені в зазначених вище актах.

Подальшим кроком на шляху подолання та зниження рівня корупції, що утворилися за певних умов в Україні (ми маємо на увазі Революцію Гідності), корупційних дій колишніх високопосадовців, в Україні утворюється центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом – Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, що діє відповідно до Закону України від 10 листопада 2015 року № 772-VIII «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» зі змінами і доповненнями, внесеним, зокрема, Законом України від 18 лютого 2016 року № 1021-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання рекомендацій, які містяться в шостій доповіді Європейської комісії про стан виконання Україною Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України, стосовно вдосконалення засад діяльності Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» [13].

Отже, як вже зазначалося, Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері виявлення та розшуку активів, на які може бути накладено арешт у кримінальному провадженні, та/або з управління активами, на які накладено арешт або які конфісковано в кримінальному провадженні. Тобто основними завданнями цього Національного агентства є саме виявлення, розшук та управління активами, що були незаконно здобуті. Станом на січень 2017 року триває процес запуску Національного агентства, створюються всі належні умови його функціонування та, відповідно, прийняття нормативно-правових актів, будуть визначити цілі, строки та межі повноважень агентства.

Може скластися така думка, що таких антикорупційних органів, що вже створені, а деякі з яких ще тільки починають свій функціонал, було

достатньо для нейтралізації не тільки самого поняття корупції в Україні, притягнення осіб, що безперешкодно приховують свій матеріальний стан, або таємно вивозять свій капітал в іноземні країни, адже вже існує певний механізм. А саме подання електронних декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави та членів їх сімей, порядку моніторингу життя таких осіб, висновки міжнародних експертів та рекомендацій для України щодо зниження рівня корупції. Водночас згодом зафункціонує новостворений центральний орган виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність із метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції, а саме Державне бюро розслідувань. А до компетенції Бюро, відповідно до Закону України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII «Про Державне бюро розслідувань» [14], входить запобігання, виявлення, припинення, розкриття і розслідування злочинів, вчинених службовими особами, які займають особливо відповідальне становище відповідно до частини першої статті 9 Закону України «Про державну службу», особами, посади яких віднесено до першої-третьої категорій посад державної служби, судьями та працівниками правоохоронних органів, крім випадків, коли ці злочини віднесено до підслідності детективів Національного антикорупційного бюро України; вчинених службовими особами Національного антикорупційного бюро України, заступником Генерального прокурора – керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури або іншими прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, крім випадків, коли досудове розслідування цих злочинів віднесено до підслідності детективів підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України; злочинів проти встановленого порядку несення військової служби (військових злочинів), крім злочинів, передбачених статтею 422 Кримінального кодексу України.

Для українців постає питання загального характеру, чому Уряд України створює так багато органів зі спеціальним статусом, щодо подолання, зокрема, проявів корупції. Що є спільним у цих органів, і яка між ними різниця. Зі слів директора ГО «Центр протидії корупції» Дар'ї Каленюк, якщо Національне антикорупційне бюро України має кримінальні провадження і має можливість садити в тюрму і конфіскувати майно, то Національне агентство з питань запобігання корупції буде збирати всі електронні декларації. Буде звіряти все, що в деклараціях, із тим, що є в держаних реєстрах. Буде моніторити стиль життя чиновників і виявляти брехню [15].

До Державного бюро розслідування повністю перейде функція досудового слідства від прокуратури

ри. Розслідуватимуть корупційні злочини, скоєні посадовцями середньої ланки, а також особливо тяжкі злочини, за які передбачено довічне ув'язнення. Крім того, ДБР контролюватиме порядність працівників національного антикорупційного бюро України та інших правоохоронців [16].

У своєму інтерв'ю новопризначений Голова Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Антон Янчук сказав, що ми не застраховані від ситуації, коли, незважаючи на створення агентства, наявність в майбутньому інструментів для пошуку, так станеться, що не буде жодного запиту від правоохоронних органів. Але це свідчитиме про наявність питань до правоохоронних органів, коли за наявності підстав для того, щоб ставити задачі агентству по пошуку, вони цього робити не будуть. У цьому разі варто зазначити, що в Україні створюється ще один спеціальний орган – Державне бюро розслідувань, яке доглядатиме за дотриманням законності правоохоронними органами. Також було відмічено, що навіть в Європі ці агентства не наділені власною дискрецією вирішувати, що їм шукати, а що не шукати. Його логіка в тому, що це все-таки сервісний та допоміжний орган для правоохоронних органів. Якщо ж їх наділити самостійною функцією вирішувати, що шукати, а що не шукати, вони тим самим будуть підміняти правоохоронні органи та дублювати їх функціонал [17].

У всіх цих органів є один спільний пункт. Під час обрання на посаду очільника центрального органу або інших осіб, які віднесені до відповідних категорій посад із підвищеним корупційним ризиком, відповідно до Закону України «Про державну службу» є те, що всі вони обираються на посаду шляхом конкурсного відбору, який складається з декількох етапів, та за умови того, що до Конкурсної комісії входять представники громадських організацій. Усі ці норми чітко виписані у вищезазначених законах, відповідно до яких і утворювалися новостворені центральні органи виконавчої влади. Правову основу громадських об'єднань становить Закон України від 22 березня 2012 року № 4572-VI «Про громадські об'єднання» [18]. Відповідно до статті 1 цього Закону громадське об'єднання – це добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів; громадська організація – це громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи. Ще одним нормативно-правовим актом забезпечення діяльності громадських об'єднань є постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 року № 996 «Про забезпечення

участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» [19], якою затверджено Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики.

Лише за перший квартал 2013 року, а Закон України «Про громадські об'єднання» вступив в силу саме 01 січня 2013 року, в Україні зареєстровано 463 нових громадських організації, що більш ніж удвічі перевищує показники аналогічного періоду минулого року. Найбільша кількість новостворених громадських організацій – у Львівській, Запорізькій, Одеській, Харківській областях, Автономній Республіці Крим, містах Києві та Севастополі. Вказаний Закон спростив процедуру реєстрації та повідомлення про утворення громадських об'єднань. Так, уповноваженими органами з питань реєстрації є реєстраційні служби міських, районних, міськрайонних, міжрайонних, районних у містах управлінь юстиції за місцезнаходженням громадських об'єднань. «Те, що вже протягом першого кварталу кількість зареєстрованих громадських організацій збільшилася більш, ніж удвічі, свідчить, що прийнятий закон справді був потрібний та працює ефективно». Проведення консультацій із громадськістю має сприяти налагодженню системного діалогу органів виконавчої влади з громадськістю, підвищенню якості підготовки рішень із важливих питань державного і суспільного життя з урахуванням громадської думки, створенню умов для участі громадян у розробленні проектів таких рішень, про що Державна реєстраційна служба України заявила на Урядовому порталі 25 квітня 2013 року [20].

За офіційними даними, протягом 2016 року було зареєстровано понад 5084 громадський об'єднань, що свідчить про цілеспрямованість громадян на шляху до створення об'єднань та боротьби за свої законні права, що визначені Конституцією України.

Серед найбільш відомих громадських об'єднань із боротьби з корупцією можна виділити такі.

У 2012 році було засновано Центр Протидії Корупції, лозунгом якої є те, що це команда людей, яких дістала корупція та безстрашність корупціонерів всіх типів та рівнів. Склад цього центру складають люди різних професій, зокрема юристи, фінансисти, медійники, аналітики. Це є люди, які в процесі роботи в різних сферах – міжнародних організаціях, іноземних фірмах, молодіжних рухах та державних установах – дійшли спільної думки: відсутність дієвого покарання за корупційні злочини породжує безкарність та безстрашність [21].

Наступним громадським об'єднанням, за критеріям запитів у всесвітній мережі Інтернет, є ГО «Спілка безпеки управління «Антикорупція». В умовах чинного законодавства основною

метою цієї організації є внесення своєї скромної лепти у викоринення національного зла – корупції. Вказана громадська організація була заснована ще у 2006 році [22]. Але, на жаль, окрім почесного другого місця за пошуком громадських організацій, ця громадська організація, по версії її веб-сайту, майже не досягла успіхів у своїй справі. Відсутні матеріали її досягнень та звітів.

Громадська організація «По боротьбі з корупцією та незаконною діяльністю» є громадською організацією, що має статут юридичної особи та легалізована у встановленому законодавством порядку. Діяльність організації спрямована на сприяння в установленому порядку боротьбі з корупцією та незаконною діяльністю, громадський контроль за дотриманням Конституції та законів України посадовими особами державних органів влади, органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів, прокуратурою та судами та захист прав і законних інтересів членів Організації. Вказана громадська організація була зареєстрована у 2012 році. Однак за даними офіційного веб-сайту організації наведена статистика та повідомлення про те, що в Україні існує близько 200 неурядових організацій та всі без виключення політики декларують свою антикорупційну спрямованість, однак їх діяльність, окрім ГО «Центр протидії корупції», порталу «Наші гроші» та ресурсу «Ні корупції!» не стала реальним чинником, що впливає на ситуацію у сфері виявлення фактів корупції та боротьби з нею [23].

Таким чином, на сьогодні в Україні чітко сформована система органів державної влади та громадських організацій, сферою діяльності яких є запобігання та боротьба з корупцією. Причиною зростання державних органів влади, що займаються боротьбою з корупцією, є як активні процеси демократизації суспільних відносин, так і курс на євроінтеграцію. З іншого боку, ці ж фактори стимулюють створення та діяльність громадських об'єднань, метою яких також є боротьба з корупцією.

Література

1. Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки від 03 серпня 1990 року № 150-ХІІ «Про міністерства і державні комітети Української РСР» // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1990. – № 33 (14.08.90). – Ст. 482.
2. Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки № 10306-ХІІ «Про перелік міністерств та інші органи державного управління Української РСР» // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 26 (25.06.91). – Ст. 290.
3. Постанова Верховної Ради Української РСР «Про проголошення незалежності України» від 24 серпня 1991 року № 1427-ХІІ) // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 38 (17.09.91). – Ст. 502.
4. Указ Президента України від 25 лютого 1992 року № 98 «Про зміни в системі центральних органів

державної виконавчої влади України» // Голос України. – 1992, 26.02.92. – № 34.

5. Постанова Верховної Ради України від 19 грудня 1992 року № 2894-ХІІ «Про утворення Тимчасової депутатської комісії Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю, корупцією і хабарництвом» // Офіційне опублікування: Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 9 (02.03.93). – Ст. 71.

6. Постанова Президії Верховної Ради України від 05 січня 1993 року № 2911-ХІІ «Про Положення про Тимчасову депутатську комісію Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю, корупцією і хабарництвом» // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 10 (09.03.93). – Ст. 75.

7. Закон України «Про прокуратуру» // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 53 (31.12.91). – Ст. 793.

8. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» // Офіційний вісник України. – 2011. – № 27 (18.04.2011). – Ст. 1123.

9. Закон України «Про прокуратуру» Чинна редакція // Офіційний вісник України. – 2014. – № 87 (07.11.2014). – Ст. 2471.

10. Закон України «Про національне антикорупційне бюро України» // Офіційний вісник України. – 2014. – № 87 (07.11.2014). – Ст. 2472.

11. Закон України «Про запобігання корупції» // Офіційний вісник України. – 2014. – № 87 (07.11.2014). – Ст. 2474.

12. Офіційний сайт Міністерства юстиції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.minjust.gov.ua/news/49196>.

13. Закон України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» від 10 листопада 2015 року № 772-VIII // Офіційний вісник України. – 2015. – № 99 (22.12.2015). – Ст. 3385.

14. Закон України «Про Державне бюро розслідувань» від 12 листопада 2015 року № 794-VIII // Офіційний вісник України. – 2014. – № 87 (07.11.2014). – Ст. 2472.

15. Мельник С. Експерт розповіла, у чому полягає відмінність функцій НАЗК і НАБУ / С. Мельник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unn.com.ua/uk/news/1555759-ekspert-rozpovila-u-chomu-polyagaye-vidminnist-funktsiy-nazk-i-nabu>.

16. Повноваження НАЗК, НАБУ, САП та ДБР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://fakty.ictv.ua/ua/videos/povnovazhennya-nazk-nabu-sap-ta-dbr/>.

17. Повернення Україні майна екс-чиновників залежить від ДБР – голова агентства розшуку активів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://hromadske.ua/posts/povernennia-ukraini-hroshei-ekschynovnykiv-zalezhytyme-vid-dbr-holova-ahentstva-rozshuku-aktyviv>.

18. Закон України «Про громадські об'єднання» від 22 березня 2012 року № 4572-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 30 (27.04.2012). – Ст. 1097.

19. Постанова Кабінету Міністрів України «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» від 3 листопада 2010 року № 996 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 84 (12.11.2010). – Ст. 2945.

20. Урядовий Портал // Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=246298569.

21. Центр протидії корупції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://antac.org.ua/pro-nas/>.

22. Громадська організація «Спілка безпеки управління «Антикорупція» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://antycorpcia.at.ua/>.

23. ГО «По боротьбі з корупцією та незаконною діяльністю» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://public.org.ua/%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%be%d1%80%d0%b3%d0%b0%d0%bd%d1%96%d0%b7%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8e/>.

Анотація

Кладченко А. О. Загальна теоретико-правова характеристика державних органів та громадських інституцій у сфері протидії та боротьби з корупцією: поняття, ознаки, види. – Стаття.

У статті розглянуто поняття та певні види центральних органів виконавчої влади, що утворилися для протидії та запобігання корупції в Україні. Описується нормативно-правова база законодавства України на шляху до створення цілої системи державного устрою України. Наведені найпопулярніші та найактуальніші громадські організації України, що, не покладаючи зусиль, прагнуть знизити рівень корупції в Україні та вивести її на належний рівень існування суспільства.

Ключові слова: державний устрій, державні органи, закон, постанова, міністерство, державний комітет, громадська організація, корупція.

Аннотация

Кладченко А. А. Общая теоретико-правовая характеристика государственных органов и общественных организаций в сфере противодействия и борьбы с коррупцией: понятие, критерии, виды. – Статья.

В статье рассмотрено понятие и виды центральных органов исполнительной власти, которые были созданы для предотвращения и противодействия коррупции в стране. Описывается нормативно-правовая база законодательства Украины на пути к созданию целой системы государственного строя Украины. Приведены самые популярные и самые актуальные общественные организации Украины, которые, не покладая усилий, стремятся снизить уровень коррупции в своей стране и вывести Украину на надлежащий уровень существования общества.

Ключевые слова: государственное управление, государственные органы, закон, постановление, министерство, государственный комитет, общественная организация, коррупция.

Summary

Kladchenko A. A. General characteristics of theoretical and powerful government bodies and non-government organizations in the sphere of fighting and preventing corruption: meaning, characteristics and options. – Article.

This article is dedicated to define the meanings and main characteristics of central government bodies of executive branch which were created for fighting and preventing corruption in Ukraine. The long way of Legal Acts specification is described in this article to show how Ukraine was aspire to create a system of state regime. Public organizations also take place in preventing and fighting corruption, that's why the main issue of such organizations is to level down corruption and to make people of Ukraine to feel safe in their country.

Key words: state administration, government bodies, Law, Act, Ministry, government committee, public organization, corruption.